

DOI 10.29254/2077-4214-2026-3-182-10-11

УДК 61+378.6:61+611](092)(477.85)

¹Білаш С. М., ¹Проніна О. М., ²Апельханц О. Л., ³Яременко Л. М.**ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА ХМАРА – ВЧЕНА, ПЕДАГОГ,
НАСТАВНИК І КОРИФЕЙ МОРФОЛОГІЧНОЇ НАУКИ**¹Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)²Одеський національний медичний університет (м. Одеса, Україна)³Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
(м. Київ, Україна)

Тетяна Володимирівна Хмара – доктор медичних наук, професор, відома представниця української морфологічної школи, педагог і наставник, професійна діяльність якої є прикладом послідовного та самовідданого служіння анатомічній науці, медицині й освіті. Її науково-педагогічний шлях тісно пов'язаний із Буковинським державним медичним університетом, де протягом багатьох років вона формує професійне середовище, передає досвід молодому поколінню та сприяє розвитку анатомії людини як фундаментальної складової медичної освіти.

Тетяна Володимирівна народилася 1 жовтня 1971 року в Чернівцях. З ранніх років мріяла присвятити життя медицині. Саме тоді в ній закладалися риси, які згодом стали визначальними для її наукового та життєвого кредо: залізна самодисципліна, працелюбність і виняткова вимогливість до себе. Близьке закінчення середньої школи із золотою медаллю у 1988 році стало першим впевненим кроком на цьому шляху.

Професійне становлення Т.В. Хмари розпочалося ще у студентські роки, коли захоплення анатомією поєдналося з активною науковою роботою в анатомічному гуртку та впливом видатних учителів і наставників. Кандидатська дисертація, присвячена розвитку і становленню топографії надниркових залоз у ранньому періоді онтогенезу людини, та докторська дисертація, у якій досліджено закономірності морфогенезу і становлення топографії чоловічих статевих органів, засвідчили сформованість власного наукового напрямку та глибоке володіння методологією морфологічних досліджень.

Вагомість наукового доробку професорки визначається не лише тематичною спрямованістю її досліджень, а й масштабом публікаційної та винахідницької діяльності. Т.В. Хмара є автором і співавтором понад 600 наукових і навчально-методичних праць, серед яких 13 монографій, 3 підручники, 9 навчальних посібників, словник, 283 статті, зокрема 54 публікації у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus та Web of Science Core Collection. Її наукова активність також представлена 20 патентами України на винаходи й корисні моделі та двома авторськими свідоцтвами. Такий доробок

характеризує її як продуктивну дослідницю, здатну поєднувати фундаментальність морфологічного пізнання з практичною спрямованістю наукових результатів.

Не менш значущою є педагогічна місія Тетяни Володимирівни. Її лекції вирізняються змістовністю, системністю та доступністю викладу, а практичні заняття спрямовані не лише на засвоєння анатомічних структур і закономірностей, а й на формування професійного мислення майбутнього лікаря. Особливістю її педагогічного стилю є поєднання високої вимогливості з відповідальністю за результат, принциповості – з людяністю, а академічної точності – з творчим

баченням. Саме тому для багатьох поколінь студентів анатомія під її керівництвом постає не як сукупність складних термінів, а як цілісна наука про людину.

Особливе місце у професійному портреті професорки посідає наставництво. Під її керівництвом підготовлено вісім учнів, О.М. Галичанська, Л.О. Стрижаківська, А.В. Васильчишина, Л.Я. Лопушняк, І.І. Окрім, П.В. Григор'єва, Т.В. Комар-Паньків та О.А. Коваль, які успішно захистили дисертаційні роботи на здобуття наукових ступенів кандидата медичних наук, доктора філософії та доктора медичних наук. Таким чином, наукова школа Т.В. Хмари вимірюється не тільки кількістю публікацій чи захищених дисертацій, а передусім сформованими нею послідовниками, здатними продовжувати розвиток морфологічної науки. Її педагогічний авторитет ґрунтується на поєднанні професійної компетентності, вимогливості, відповідальності та щирого прагнення допомогти молодому науковцеві реалізувати власний потенціал.

Важливою рисою особистості Т.В. Хмари є органічне поєднання науки й творчості. Анатомічна точність, педагогічна майстерність і поетичне світосприйняття формують її своєрідний професійний стиль. Творчість для неї є не протиставленням науковій діяльності, а способом глибше осмислювати людину, її природу та красу. Водночас її професійний шлях позначений працелюбністю, принциповістю, оптимізмом, внутрішньою стійкістю та небайдужістю до людей. Саме ці якості забезпечили їй заслужений авторитет серед колег, студентів і учнів.

Найвищою цінністю та надійною опорою для Тетяни Володимирівни є її родина. Саме у колі чоловіка, доньок, зятя, онучки та близьких вона знаходить той затишок, підтримку й розуміння, які дають наснагу рухатися далі та втілювати нові задуми.

Тетяна Володимирівна Хмара є яскравим прикладом ученого, педагога й наставника, для якого професія стала справжнім покликанням. Її наукові праці, навчальні видання, винаходи, учні та багаторічна педагогічна діяльність становлять вагомий внесок у розвиток української морфологічної науки й медичної освіти. Вона належить до тих фахівців, чий вплив виходить далеко за межі власних наукових результатів: через учнів, послідовників і сформовану культу-

ру професійної відповідальності її ідеї продовжують працювати на майбутнє медичної науки. Саме тому постать професорки Т.В. Хмари по праву асоціюється з високим професіоналізмом, науковою відданістю, педагогічною майстерністю та гідністю Вчителя.

Кафедра анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Полтавського державного медичного університету, редакція журналу «Вісник проблем біології і медицини» та Наукове товариство анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України щиро вітають визначну науковицю, доктора медичних наук, професорку Тетяну Володимирівну Хмару з нагоди її 55-річного ювілею!